

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра менеджменту

Затверджую:
Декан факультету
економіки і менеджменту
Є.В.Мироненко /Є.В.Мироненко/
« 29 » червня 2021 р.

Гарант освітньої програми:
Менеджмент
В.О.Шашко /В.О.Шашко/
« 29 » червня 2021 р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри
Протокол № 27 від 15.06.2021 р.

Завідувач кафедри
І.П.Фоміченко /І.П.Фоміченко/

**Робоча програма навчальної дисципліни
«Історія управлінської думки»**

галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	073 Менеджмент
ОПП	«Менеджмент»
освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Факультет	Економіки і менеджменту
Розробник	К.е.н., ст. викладач Познякова О.О.

Краматорськ - 2021

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): знання, набуті в результаті вивчення дисциплін «Економіка підприємства». Отримані в результаті вивчення дисципліни знання використовуються в подальшому при дипломному проектуванні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія управлінської думки» є управлінські відносини, які визначають вплив і функції управлінської діяльності, її закономірності як особливий вид взаємодії і взаємозв'язку між людьми — суб'єктами та об'єктами цієї діяльності..

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Дисципліна циклу професійної підготовки
Модулів – 2	Спеціальність: <u>073«Менеджмент»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
Змістових тем– 15		1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
Дисципліна Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи здобувача – 6,0		1-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції
		30 / 4 год.
		Практичні
		15 /- год.
		Самостійна робота
		75 / 116 год.
		Вид контролю: екзамен
Курсова робота – не передбачено		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія управлінської думки» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Мета дисципліни «Історія управлінської думки» - дати керівникові будь-якого рівня можливість комплексно розглянути проблеми управління з позицій теорії та у процесі індивідуального ознайомлення з матеріалами знайти такі її положення, які найближчі до його практичної діяльності.

Завдання дисципліни:

- усвідомлення того, що не існує універсальних принципів, прийомів і методів, які б робили управління ефективним у будь-яких ситуаціях;

- засвоєння принципів та методів які допомагають керівникам підвищити ефективність управлінської діяльності і домагатися досягнення цілей, поставлених перед колективами, якими вони керують;

- набуття вмінь щодо різноманітності взаємодіючих потреб та інтересів, які виявляються в об'єктивних закономірностях функціонування і розвитку системи соціального управління;

- отримання знань щодо якості і результативності впливу на розвиток окремих соціальних груп і суспільства загалом

- забезпечення якості результатів вироблення управлінського впливу та здійснення управлінської діяльності, визначають шляхи реалізації функцій управління і кадрового й інформаційного забезпечення;

- вироблення управлінського впливу та здійснення управлінської діяльності, які визначають шляхи реалізації функцій управління і кадрового й інформаційного забезпечення.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Операційний менеджмент» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програм	
Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
ЗК4 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	СК3 - Здатність визначати перспективи розвитку організації
ЗК5 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК4 - Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними
ЗК9 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	СК5 - Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту
ЗК10 - Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.	СК12 - Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Дисципліна «Історія управлінської думки» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання**:

**Програмні результати навчання
відповідно до освітньо-професійної програми**

ПРНЗ. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

Результати навчання за дисципліною та теми, завдяки вивченню яких вони формуються:

Результати навчання		Перелік тем
P1	вміння аналізувати й узагальнювати фактичний матеріал з питань управління в соціальній сфері	2, 5, 7, 8
P2	вміти вирішувати проблеми управління	3, 4, 7
P3	отримання знань в області наукових положень сучасної теорії управління в соціальній сфері	4, 5, 6

Співвідношення результатів навчання за дисципліною із програмними результатами навчання:

Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання
	ПРНЗ
P 1	+
P 2	+
P 3	+

Співвідношення компетентностей із програмними результатами навчання

Компетентності	Програмні результати навчання
	ПРНЗ
ЗК4	+
ЗК5	+
ЗК9	+
ЗК10	+
СК3	+
СК4	+
СК5	+
СК12	+

Для досягнення результатів навчання за дисципліною (P), підготовка здобувача спрямована на опанування:

знань:

- етапи та школи у розвитку управлінської думки, сучасну управлінську парадигму;
- поглибити уявлення про сутність менеджменту з позиції вивчення історії розвитку науки управління;
- розвиток та еволюцію поглядів науковців щодо періодизації та класифікації етапів розвитку управління й управлінської думки України;
- місця та ролі держави, її функцій, масштабів і наслідків державного втручання в економіку й управління;

умінь:

- застосовувати системний, ситуаційний і процесний підходи в управлінні;
- розкрити сутність інтегрованих (синтетичних) підходів до управління як бази для розробки сучасних концепцій і моделей менеджменту;
- розбиратись у концепціях управління українських учених обґрунтування місця та ролі держави, її функцій, масштабів і наслідків державного втручання в економіку й управління;
- дослідження етапів формування менеджменту як особливого виду людської діяльності, аналіз підходів до зародження теорії і практики управління організаціями та пошук нових концепцій, напрямків для розв'язування управлінських проблем в умовах нестабільного зовнішнього середовища;
- спроможний застосовувати головні теорії мотивації, лідерства і влади для розв'язання *управлінських завдань*;
- володіє головними періодами розвитку *управлінської думки*.

комунікацій:

- володіти навичками правильного підходу до управління відповідно з реальною ситуацією;
- отримання навичок стратегічного і широкомасштабного мислення;
- отримання професійних навичок бачення розвитку менеджменту в історичній ретроспективі і в майбутньому

автономності та відповідальності:

- знайомий з основами кроскультурних відносин в менеджменті, здатний ефективно виконувати свої функції в кроскультурному середовищі;
- відповідальність за власний професійний розвиток.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах									
	денна форма					заочна форма				
	усь ого	у тому числі				усь ого	у тому числі			
л		пз	лаб	с.р	л		пз	лаб	с.р	
Змістовий модуль 1 Зародження та розвиток управлінської думки										
Тема 1. Предмет і підходи до аналізу управління як наукового знання	16	4	2	-	10					13
Тема 2. Зародження світової управлінської думки	16	4	2	-	10		1			13
Тема 3. Розвиток управлінської думки за часів Київської Русі	16	4	2	-	10					13
Тема 4. Розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX ст.	14	2	2	-	10		1			13
Тема 5. Передумови виникнення та розвиток школи наукового управління.	16	4	2	-	10					13
УСЬОГО за модулем 1	78	18	10	-	50					65
Змістовий модуль 2 Етапи розвитку теорії і практики управління, подальші напрямки їх розвитку..										
Тема 6. Адміністративна школа менеджменту	9	2	1	-	6					13
Тема 7. Школа людських відносин	12	4	1	-	7		1			13
Тема 8. Розвиток управлінської думки в Україні після 1917 р.	10	2	2	-	6					13
Тема 9. Менеджмент на зламі XX–XXI ст. Риси менеджера XXI ст.	11	4	1	-	6		1			12
УСЬОГО за модулем 2	42	12	5	-	25		4			51
УСЬОГО ГОДИН	120	30	15	-	75	120	4			116

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Зародження та розвиток управлінської думки

Тема 1 Предмет і підходи до аналізу управління як наукового знання
Організація як форма діяльності людей та необхідність управління нею.

Поняття «управління», «вчення про управління». Еволюція управлінської думки як предмет дисципліни. Методи курсу. Підходи до управління.

Історичні межі еволюції менеджменту як практики та як теорії. Класифікація шкіл менеджменту. Сутність природи управління.

Тема 2 Зародження світової управлінської думки

Зародження управління у первісному суспільстві та стародавніх цивілізаціях: Єгипет і Шумер, Китай та Індія. Основні функції та принципи управління державою в Єгипті, Шумері, Китаї, Індії. Початок розвитку кастової системи. Зародження «храмових господарств». Механізм і апарат держави. Головні правителі. Кастова система індійської цивілізації.

Тема 3 Розвиток управлінської думки за часів Київської Русі

Принципи управління в Давньому Римі та Давній Греції. Принципи формування адміністративного апарату. Основні господарські елементи. Основні форми управління організації господарства. Підходи до застосування робочої сили. Работоргівля. Погляди Платона, Аристотеля, Сократа на розробку державного устрою.

Тема 4 Розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX ст.

Економічні цілі середньовічної Європи. Роль католицької церкви в управлінні та організації державою. Цех як громадська організація. Цех як військова організація. Дрібне виробництво ремісника. Економічна роль та наслідки Хрестових походів. Культурна конфронтація Заходу і Сходу. Ослаблення релігійних основ. Нові ринки, нові ідеї, зростання міст, перші паростки середнього класу, вільна циркуляція грошей і кредитних інструментів.

Тема 5 Передумови виникнення та розвиток школи наукового управління.

Становлення управлінської думки в Україні: з Київської Русі до кінця XIX ст.. Господарювання Київської Русі: князь, урядники, двірський, ключники, туїни, старости, ротайний. Роль церкви у формуванні економічної та управлінської політики держави. Основні види землеволодіння: княжеська, боярська, монастирська. Економічно залежні верстви населення: рядовичі, заводи, холопи. Раціоналізація поміщицького господарства. Процес розладу кріпосної системи. Напрямки управління поміщицьким господарством. Перебудова системи державного управління. Внесок у розвиток управлінської науки праць І.В.Вернадського, М.Х.Бунге, М.І.Туган-Барановського.

Змістовий модуль 2 Етапи розвитку теорії і практики управління, подальші напрямки їх розвитку.

Тема 6 Адміністративна школа менеджменту

Початок епохи машинного виробництва. Поява фабричної системи. Крупномасштабна сільськогосподарська політика. Соціальні цінності Англії. Розвиток міст. Пролеми управління ранньої фабрики. Поява перших “теоретиків” менеджменту: Великобританія періоду промислової революції (Ч.Бebbідж, Е.Юр, В.Джевонс). Зростання мануфактур в Америці. Розвиток системи транспорту та зв’язку. Відкриття першої гілки залізниці, телеграфу. Поява нових ринків, територій, зростання промислового виробництва. Необхідність нових підходів до управління. Основоположники американського менеджменту (Д.К.Маккаллум, Г.В.Пурр, Г.Таун). Еволюція шкіл менеджменту. «Наукова організація праці», «Цеховий менеджмент», «Управління фабрикою», «Принципи наукового менеджменту». Концепція економічної людини. Послідовники Ф.Тейлора у розвитку наукового менеджменту в США (Ф. і Л. Гілбрет, Г.Гантт, Г.Емерсон). Теорія «вивчення рухів» Френка і Ліліан Гілбрет. Графіки Гантта – як інструмент вдосконалення планування виробництва. «Дванадцять принципів продуктивності» – відображення ідей Г.Емерсона щодо раціоналізації виробництва. О.К.Гастев – розповсюджувач ідей школи наукового менеджменту в Росії. “Как надо работать” – погляди на професійний рух, наукову організацію праці та будівництво нової культури. Розвиток конвеєрного методу виробництва у теорії «фордизму».

Тема 7 Школа людських відносин.

Розвиток школи “людських відносин”: від психоаналізу до біхевіоризму. Формування теорії промислової психології: Г. Мюнстерберг – основоположник психотехніки; “принцип групи” та “закон ситуації” М.П. Фоллет. Роль людського фактору у розвитку науки менеджменту: Хоторнські дослідження. Е. Мейо та Ф. Ротлісбергер – засновники школи людських відносин. Потреби, мотивація та їх використання у розвитку теорії менеджменту: А. Маслоу – автор «піраміди потреб». Теорія мотивації підприємницьких здібностей Д. Макклелланда. Другий етап формування управління на засадах розвитку людських стосунків. Школа поведінкових наук (з 1950 р. до нашого часу): мотиваційна теорія Ф. Герцберга; теорія дихотомії Д. Мак-Грегора; теорія «поведінки людини» К. Арджиріса; організаційна інтеграція Ч.Бернарда.

Тема 8 Формування технічної і соціальної політики підприємства

Системність – основа поглядів Анрі Файоля. Необхідність теорії менеджменту і сутність адміністративної школи. Принципи і функції менеджменту. “Загальне і промислове управління” – відображення ідей А. Файоля. Розвиток “файолізму” у Великобританії – “логічні квадрати” Л. Урвіка; у США -Дж. Муні, А. Рейлі. Вчення М.Вебера про бюрократію:

бюрократія як «ідеальний тип» адміністративної організації; різновиди влади; елементи бюрократії.

Тема 9 Менеджмент на зламі ХХ–ХХІ ст. Риси менеджера ХХІ ст.

Вітчизняна управлінська думка 20-30 років: А.А. Богданов, О.А. Єрманський, А. Гастев. Способи і прийоми вивчення організаційно-управлінських процесів. Форми управління. Організаційно-технічний підхід. Два основні механізми організаційної науки. Концепція «трудоустановок». Теорія соціалістичної раціоналізації. Принципи управління в повоєнний період. Господарський облік. Адміністративно-командні методи управління. Реорганізація народного господарства. Перебудова галузевих підприємств. Використання комплексного підходу до управління організацією. Основні реформи системи управління економікою: 1965 р, 1979 р., 1986 р. Професіоналізація менеджменту в Україні. Три види менеджменту в постсоціалістичний період: радянська модель, модель «здорового глузду», західний стиль. Професійні проблеми розвитку менеджменту. Тенденції пов'язані з професіоналізацією менеджменту.

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
1	2	3
1	Тема 1. Предмет і підходи до аналізу управління як наукового знання	3
2	Тема 2. Зародження світової управлінської думки	4
3	Тема 3. Розвиток управлінської думки за часів Київської Русі	3
4	Тема 4. Розвиток управлінської думки в Україні до середини ХІХ ст.	4
5	Тема 5. Передумови виникнення та розвиток школи наукового управління.	3
6	Тема 6. Адміністративна школа менеджменту	4
7	Тема 7. Школа людських відносин	3
8	Тема 8. Розвиток управлінської думки в Україні після 1917 р.	3
9	Тема 9. Менеджмент на зламі ХХ–ХХІ ст. Риси менеджера ХХІ ст.	3
Всього годин		30

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема заняття	Обсяг у годинах
		Денна форма
1.	Тема 1 Предмет і підходи до аналізу управління як наукового знання <i>Заняття 1</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення).	2
2.	Тема 2 Зародження світової управлінської думки <i>Заняття 2</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для	2

	обговорення)	
3.	Тема 3 Розвиток управлінської думки за часів Київської Русі <i>Заняття 3</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення)	2
4.	Теми 4 Розвиток управлінської думки в Україні до середини ХІХ ст. <i>Заняття 4</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення).	2
5.	Тема 5 Передумови виникнення та розвиток школи наукового управління <i>Заняття 5</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення)	2
6.	Тема 6 Адміністративна школа менеджменту <i>Заняття 6</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення).	1
7.	Тема 7 Школа людських відносин <i>Заняття 8</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення)	2
8.	Тема 8. Розвиток управлінської думки в Україні після 1917 р. <i>Заняття 8</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення).	1
9.	Тема 9 Менеджмент на зламі ХХ–ХХІ ст. Риси менеджера ХХІ ст. <i>Заняття 9</i> (семінар, ситуаційні завдання, кейси та питання для обговорення).	1
Всього годин		15

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
1	2	8
1	Тема 1. Організація як форма діяльності людей.	8
2	Тема 2 Необхідність управління організаціями.	8
3	Тема 3. Роберт Оуен – батько сучасного менеджменту	8
4	Тема 4. Організація господарства	9
5	Тема 5. Управлінська думка в Україні з другої половини ХІХ ст. до 1917 р.	8
6	Тема 6 Науковий менеджмент та його подальший розвиток.	9
7	Тема 7. Бюрократія як «ідеальний тип» адміністративної організації. Різновиди влади. Елементи бюрократії.	8
8	Тема 8. Розвиток школи людських відносин: від психоаналізу до біхевіоризму.	9
9	Тема 9. Професіоналізація менеджменту в Україні. Бізнес-освіта в умовах професіоналізації менеджменту	8
Всього годин		75

9. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Для опанування матеріалу дисципліни «Історія управлінської думки» окрім лекційних, практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Виконання самостійного завдання.
6. Виконання індивідуальних завдань.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Самостійна робота студентів контролюється протягом семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями:

1) самостійність виконання;

2) логічність і послідовність викладання матеріалу;

3) повнота розкриття теми;

4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;

5) наявність конкретних пропозицій;

6) якість оформлення.

Питання до самостійного опрацювання

1. Організація як форма діяльності людей.

2. Еволюція управлінської думки як предмет історії вчень менеджменту.

3. Основні положення традиційного і сучасного менеджменту.
4. Методи вивчення історії менеджменту.
5. Еволюція вимог до менеджерів.
6. Школи управління й основні підходи до його вивчення.
7. Меркантилізм.
8. Фізіократія.
9. Пробудження управлінської думки. Ранні вчення менеджменту.
10. Роберт Оуен – менеджер і батько сучасного менеджменту з управління персоналу.
11. Розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX століття.
12. Наукові погляди Михайла Андрійовича Балудянського.
13. Наукові погляди Василя Назаровича Каразіна.
14. Випускники Києво-Могилянської Академії та розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX століття.
15. Наукові погляди Івана Васильовича Вернадського.
16. Наукові погляди Миколи Християновича Бунге.
17. Наукові погляди Михайла Івановича Туган-Барановського.
18. Менеджмент періоду промислової революції в Англії.
19. Індустріалізація в США: пріоритети управління і виробництва.
20. Формування менеджменту в США: Даніел Крей Маккалум, Генрі Варнум Пурр.
21. Поширення знань про управління. Виникнення освіти для менеджерів в США.
22. Фредерік Тейлор – творець наукового менеджменту. Наукові праці Ф.Тейлора.
23. Науковий менеджмент Генрі Ганта.
24. Наукові розробки подружнього союзу Френка і Ліліан Гілбрейт.

10. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Еволюція управлінської думки.
2. Принципи управління.
3. Функції управління.
4. Цілі управління.
5. Методи управління.
6. Процес-управління.
7. Технологія управління.
8. Теорія керівництва.
9. Основні положення традиційного менеджменту.
10. Завдання менеджменту.
11. Основні складові та сфери менеджменту.
12. Основні напрями у теорії менеджменту.
13. Методи творчого пошуку альтернатив.
14. Потенційні обмеження у діяльності менеджера.

15. Ролі менеджера в організації.
16. Вимоги до сучасного менеджера.
17. Перша управлінська революція.
18. Друга управлінська революція.
19. Третя управлінська революція.
20. Четверта управлінська революція.
21. П'ята управлінська революція.
22. Розвиток управлінської думки у Стародавньому Єгипті.
23. Розвиток управлінської думки у Китаї та Індії.
24. Розвиток управлінської думки у Стародавніх Греції та Римі.
25. Управлінська думка князівського періоду.
26. Господарювання в Київській Русі. Основні функції княжої влади.
27. Суб'єктивне та об'єктивне управління.
28. Характеристика підходів до управління.
29. Менеджмент періоду промислової революції в Англії.
30. Індустріалізація в США: пріоритети виробництва й управління.
31. Науковий менеджмент Ф.Тейлора.
32. Науковий менеджмент Г.Гантта.
33. Науковий менеджмент Гаррінгтон Емерсон «Дванадцять принципів продуктивності».
34. Модель «Мак-Кінсі 7С»
35. Ситуаційний підхід.
36. Сучасні стратегії розвитку.
37. В чому полягає адміністрування соціального організму.
38. Загальна теорія менеджменту Анрі Файоля (1841-1925).
39. Психологія у виробництві Гюго Мюнстерберга (1863-1916)
40. Філософія бізнесу Мері Фоллет (1868-1933).
41. Мотиваційний процес.
42. Теорія мотивації за А. Маслоу.
43. Теорія мотивації М.Портера - Е.Лоулера.
44. Характеристика «ТеоріїХ» і «ТеоріїУ» Д. МакГрегора.
45. Теорії «Х» та «У» Д. МакГрегора і теорія «Z» В.Оучі.
46. Порівняльна характеристика американської та японської моделей менеджменту.
47. Суть поглядів М.Л. Болудянського і В.Н. Карабіна.
48. Принципи управління планово-адміністративної системи господарювання.
49. Вітчизняна система менеджменту наприкінці ХХ ст.
50. Нова управлінська парадигма України періоду її ринкового реформування (кінець ХХ початок ХХІ ст.)
51. Нові реалії менеджменту.
52. Сучасні принципи менеджменту.

11. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом семестру здобувачі вищої освіти денної форми навчання паралельно з аудиторними лекційними і практичними заняттями виконують індивідуальні завдання за означеними у таблиці 11.1 темами:

Таблиця 11.1

Теми та види індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1	Тема 4. Розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX ст.	Індивідуальне завдання «Аналіз факторів розвитку управлінської думки в Україні у період XVIII–XIX ст.»(фактори, що сприяли розвитку та фактори, що перешкоджали розвитку)
2	Теми 6. Адміністративна школа менеджменту	Індивідуальне завдання «Порівняльна характеристика підходів до управління Ф. Тейлора та А. Файоля». Результати занести у таблицю (розбіжності та схожі ідеї)
3	Тема 9. Менеджмент на зламі XX–XXI ст. Риси менеджера XXI ст.	Індивідуальне завдання «Риси успішного менеджера XXI ст.». Результати сформулювати у формі есе.

12. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

МН 1 - пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі методи, методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (*пояснення, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, практичні і дослідні роботи*);

МН 2 - методи стимулювання навчальної діяльності (*навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні*);

МН 3 - методи контролю і самоконтролю у навчанні (*усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль і самооцінка*);

МН 4 - практичні методи навчання (*практичні роботи*);

МН 5 - самостійна робота з вивченням оприлюднених у системі Moodle електронних матеріалів з можливістю проведення консультацій.

МН 6 - виконання індивідуальних домашніх завдань.

13. МЕТОДИ, КРИТЕРІЙ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання:

МО 1. Попереднє (вхідне) оцінювання знань (письмовий метод або тестування).

МО 2. Поточне оцінювання (письмовий метод або тестування на лекційних та практичних заняттях та/або у системі Moodle, виконання модульних контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань, зокрема розрахунково-аналітичних завдань, рефератів, презентацій).

МО 3. Тематичне або періодичне оцінювання (письмовий метод на лекційних та практичних заняттях, усне опитування або тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle).

МО 5. Підсумкове (семестрове) оцінювання, зокрема: залік (письмовий метод або тестування, зокрема у системі Moodle).

Передбачається використання модульно-рейтингової системи оцінювання знань. Основною формою контролю знань здобувачів в кредитно-модульній системі є складання здобувачами всіх запланованих модулів. Формою контролю є накопичувальна система. Складання модуля передбачає виконання здобувачем комплексу заходів, передбачених семестровим графіком навчального процесу та контролю знань здобувачів, затверджених деканом факультету.

**Графік освітнього процесу та оцінювання знань
з дисципліни для денної форми навчання.**

Вид навчальних занять та контролю	Розподіл між навчальними тижнями																		Вид підсумко- вого семестро- вого контролю
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	
Практ. заняття	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	1	-	1	-	1	
Сам. робота	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	5	4	5	4	
Консультації				Конс						Конс						Конс			
Поточний контроль	ВК УО	УО	УОП 3	УО ПЗ	ПЗ	УО ПЗ	УО	ПЗ	ПЗ		ПЗ	УО ПЗ	УО ПЗ	УО ПЗ	ПЗ	ПЗ	УО ПЗ		
Модулі	●-----●-----●-----●-----●																		ЕКЗАМЕН
Контроль по модулю №1										КР1									
Контроль по модулю №2																		КР2	
Контроль самостійної роботи				ЗСР		ЗСР								ЗСР					

ВК – вхідний контроль; УО – поточне усне опитування; КР– письмова контрольна робота; ЗСР – захист самостійної роботи (инд.завд.);
Конс. – консультація; К – колоквиум.

**Система оцінювання знань здобувачів у навчальному семестрі
для денної форми навчання**

СИСТЕМА ОЦІНКИ					
Склад модулів		Сума балів	ECST	Оцінка	Рівень компетентності
Форми та методи контролю	Рейтингова оцінка, бали	90 - 100	A	відмінно	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його використання знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, які самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка
Усне опитування на семінарських заняттях або тестування за темами	10*1=10	81 - 89	B	добре	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
Виконання індивідуального завдання	10*3=30	75 - 80	C		Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
Рішення задач / практичне заняття (участь)	13*3=39	65 - 74	D	задовільно	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
		55 - 64	E		Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
Модульна контрольна робота № 1,2	10*2	30 - 54	FX	незадовільно	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
		0 - 29	F		Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни
Підсумкова атестація	100				

З метою формування та реалізації індивідуальної траєкторії навчання здобувача визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється шляхом оцінювання в межах певного контрольного заходу у відповідності до Положення про порядок визнання в Донбаській державній машинобудівній академії результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

**Система оцінювання знань здобувачів
заочної форми навчання**

Форма контролю	Кіл-ть балів		Стислий зміст контрольної точки	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
	<i>max</i>	<i>min</i>		
1. Підсумкова тестова контрольна робота	100	55	Підсумкова тестова контрольна робота складається із 20-ти тестів за темами Т1-Т10, обраних у випадковому порядку, та виконується студентом індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за підсумкову тестову контрольну роботу	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову тестову контрольну роботу – 0,4	
2. Іспит (залік)	100	55	Підсумковий іспит складається із теоретичного та аналітично-розрахункового завдань, обраних у випадковому порядку за темами Т1-Т10, та виконується студентом індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав теоретичні та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за іспит	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову іспитну роботу – 0,6	
Всього	100	55	Здобувач виконав тестові, теоретичні та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованими результатами навчання навчальної дисципліни.

14. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Комп'ютери с програмним забезпеченням для виконання практичних робіт: HohliBuilder, GoogleCharts, Vizualize-онлайн сервіси для створення інфографіки; Microsoft PowerPoint – візуалізація даних; Microsoft Power BI – аналітика та візуалізація даних.

Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;

Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/enrol/index.php?id=1866>

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Юрик Н. Є. Історія менеджменту : курс лекцій / Н. Є. Юрик. – Терно-піль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 114 с.
2. Менеджмент. Практикум : навч. посібник / Ю. Є. Петруня, С. П. Коляда, Б. В. Літовченко та ін. – [2-ге вид., доп. та переробл.]. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2016. – 133 с.
3. Новальська Н. І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Історія менеджменту» (для бакалаврів) / Новальська Н. І. – К. : Персонал, 2015. – 34 с.
4. Дідковська Л. Г. Історія вчень менеджменту : навч. посібник / Л. Г. Дідковська, П. Л. Гордієнко. – К. : Алерта, 2008. – 477 с.
5. Кісь С. Я. Історія вчень менеджменту : конспект лекцій / Кісь С. Я. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2013. – 71 с.
6. Кредісов А. І. Історія вчень менеджменту : підручник / Кредісов А. І. – К. : Знання України, 2001. – 300 с.
7. Кредісов А. І. Менеджмент в історичному розвитку як теорія / Кредісов А. І. – К. : Знання України, 2009. – 515 с.
8. Лисенко О. А. Історія менеджменту : конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» денної та заочної форм на-вчання / О. А. Лисенко. – К. : НУХТ, 2014. – 60 с.
9. Літовченко Б. В. Людина в управлінні : навч. посібник / Б. В. Літо-вченко. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2007. – 99 с.
10. Наука управляти: з історії менеджменту. Хрестоматія : навч. посіб-ник / упоряд. І. О. Слепов ; пер. з рос. Л. І. Ковій, М. І. Митрохіна, П. Л. Пироженко. – К. : Либідь, 1993. – 304 с.
11. Новальська Н. І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Історія менеджменту» (для бакалаврів) / Новальська Н. І. – К. : Персонал, 2015. – 34 с.
12. Юрик Н. Є. Методичні вказівки проведення практичних занять і виконання самостійних завдань з курсу «Історія менеджменту» для студентів стаціонарної й заочної форм навчання напряму підготовки 030601 «Менеджмент» / Н. Є. Юрик. – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2013. –

Додаткова література

1. Козюра В. Д. Еволюція управлінської думки: нарис історії розвитку теорії соціального управління : навч. посібник / В. Д. Козюра, Ю. В. Ящуринський. – К. : Персонал, 2008. – С. 279–287.
2. *Плішкін В. М.* Теорія управління органами внутрішніх справ.— К.: Нац. академія внутрішніх справ України, 1999.
3. *Оболенський О.* Державна служба України: реалізація системних поглядів щодо організації та функціонування. — Хмельницький: Поділля, 1999.
4. *Нижник Н. Р.* Україна — державне управління, шляхи реформування. — К., 1997.
5. *Жигалов В. Т., Шимановська Л. М.* Основи менеджменту і управлінської діяльності. — К.: Вища школа, 1994.
6. *Дроньє Анн.* Основні принципи успішного керівництва установою: Метод рекомендації. — К.: Вид-во УАДУ, 1995.
7. *Дерлоу Дес.* Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. — К.: Наукова думка, 2001.
8. *Державне управління: теорія і практика /* За ред. В. Б. Авер'янова — К.: Юрінком Інтер, 1998
9. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>